

કુકુકુ
ધાંચીની ગમ્મત.
તથા કુકુકુ
કુલટાનો કંકાસ.

શોખોલા શન્નનેને માટે
રચનાર

પાં ભાઈચંદદાસ નારણદાસ.
આજના આનંદો દિવસે રસીક વાતોની રમુજ

છપાવી અસિદ્ધ કરનાર.
શાં લલુભાઈ છગનલાલ

અરત.

વિક્ટોરીયા પ્રેસમાં મગનલાલ કીકાભાઈએ
છાપ્યો.

સંવત ૧૯૫૪ શકે ૧૮૨૦

કીમત દાઢ આને।

ધાંચીની ગંભત.

~~કુલદાનો~~ તથા

કુલદાનો કંકાસ

હીરણ્ય નગર કરીને એક શહેર હતું તેમાં એક
ર ગણે કસીને ધાંચી રહેતો હતો. તેની ઉંમર આશરે
૧૭ વર્ષની હતી પોતે જ્યારે દશ વષનો હતો ત્યારના
તેના માત પિતા ગરણ પામ્યા હતા ત્યારથી પોતે પોતાનું
શુદ્ધરણ કરવા માટે પશુચરણ ધંધો કરતો હતો તેના મા
બાપ મણ પામ્યા તે થોડી પુંજ મુકી ગયા હતા
તે તેના ન્યાત વસામાં વપરાઈ ગઈ હતી, ને પોતે બાર વ
રષની ઉંમરે પરણ્યા હતા તેની સ્ત્રીનું નામ ગંગલી હ
તું તેનો ઉંમર આશરે ૧૪ વરષની હતી પોતાની બ
ર જુવાનીને લીધે અને પોતાનો ધણી પશુચરણ ધંધો કરી
તાપ તડકામાં ફરતો હતો તેથી તેણીને ગમતો નહી
ને બચ્ચીચાર ઉપર નજર દોડતી, પોતે પણ મજુરીનો

૧૧ હતી એક દિવસ ધણી ધણીયાણી જમવા બે
અટલે રંગલો બોલ્યો કે આપણે પરમેશ્વર કંઈ
આપે તો ધણું શારૂ

ગંગલી—તમારામાં રામ શું છે મુઆ તું તો આચ
છે મારા આપે તારી જોડે કાં પરણ્યાની કે મારા લોખ
જો પેલી જોડેવાલી કાશી ન તેના ધણી ખાઈ પીને
કરે છે મુઆને તો છોકરા જોઈએ છે અને કમાવાની
દાનતા છે નહિ મુઆને મારે મજૂરી કરી લાવીને અતજ
વસાવી ખેવડાવવું ત્યારે મુઆને ખાવું ને કાંઈ દહાડો પ
છે લાવીને આપી છે.

રંગલો—રાંડ કમજત તું મને ક્યાંથી મળી કે આ
વું માથું ઝીંકીને હું તો થાક્યો. મર રાંડ પાણી લાવ મારે
જવું છે તેલના કુપ્પા આવ્યા છે તે લઈ આવું.

ગંગલી—લઈ લે હાથે, મુઆને પાણી લાવી છોકરા
પીવું હોય તો જ જઈને પી આવ,

રંગલો—રાંડ પરણી શું કરવા કામ કાજ કરવાને કે
આમ બેસીને ટાચવું કરવા જ રાંડ લઈ આવ નહિતો હવે
મણી છ પાંછેરી થશે.

ગંગલી—મુઓ તો મારવાને તથ્યાર થયો. બુઓ! મુ
આ મારની તારા હોય તેને તેનાપર હુકમ બજાવીએ
એમ કહી રહ્યાં માંડે છે.

રંગલો—રાંડ હુકમ તો કરવાના (સાંભળ)
પરણ્યા છઈયે તે રાંડ હુકમ કરવાને કાજ

મારી મારી મારી ભાંગીશ તારા હાથ
તે રાંડ લેતી જ (મારે છે.)

મેર રાંડ ચુટેલ
હાથાની પુટેલ
દીલ્લીનો બાદશાહ
વિલાતની રાણી
પીલીએ છીએ ધાણી
ફાફીએ છીએ ધાણી
તારાથી મુંદર
વરસતી પંદર
લાવું છું દાહાડાની અંદર
રૂપમાં અંદર

ગંગલી—મુઝા તેં મને મારી હાથ તારા કેમ છા
જ્યા લઉ ફાટી મુઝા જો તું મરે તો હું બળે હાથે કુટી તા
રા છાજ્યા લઉં હાથે રંગલા હાથ હાથ કુટીરે માડી હા
થ હાથ. એમ બોલી તારા નામનાં છાજ્યા લઉં મુઝા તો
ખુશ થાય છે [પછી છેડા વાળી બેસે છે]

રંગલો—રાંડ ત્યારે જે કરવું હોય તે કરી લે કુટીલ
ચલ હું તો જાઉં છું એમ કહી જાય છે

ગંગલી—ચલ મુઝા ગયો તો ધુળ નાંખી લાવ પેલી
ચોળી ભરવાની છે તે ભરી લઉં કે પહેરવા ચાલે, એમ કહી
ચોળી ભરવા બેસે છે એટલામાં નગરશેઠ આવે છે.

નગરશેઠ—કેમ ગંગલી શું કરે છે.

ગણી— આવો શેઠ આજે કંઈ ઘણું દહાડે કેમ કે
મ છે હોય તો કહેતા જાય.

નગરશેઠ— હા પેલા ગાંધીને ત્યાં સાહેબ બધા વેત્રા
તે લઈ બંગલે જવાનું છે કેમકે કાલે બધા સાબલીનો
જાણીનો વીચાર છે.

ગંગાલી— વાર ચલો આવું છું તમે સાથે આવો હા
કે નહિ.

નગરશેઠ— હા હું આવું છું, એટલે તું ટોપલામાં ભરી
મુકને એમ કહી બજારમાં જાય છે

ગાંધી— હે આ બધા પડીકા લઈ જઈ બે રૂપિયા
બાકી છે તે લેતી આવજો

ગંગાલી— નગરશેઠ આવ્યા તેને કહો કે બે રૂપિયા ને
મજૂરી આપે.

ગાંધી— કેમ શેઠ મજૂરણ સાથે બે રૂપિયા આપશો કેની

નગરશેઠ— હા ગંગાલી બે રૂપિયાને તારો મજૂરી ધ
આઈ કરીને માગી લેજો.

એમ કહી જાય છે

સ્થળ રસ્તો.

નગરશેઠની દાનત બગડી.

નગરશેઠ— ગંગાલી આજ તો ઘણું દહાડે મળી.

ગંગાલી— તમારો વિચાર શું છે, ને હોય તો જાણવો.

વિચાર

નગરશેઠ— ત્યારે તો હે આ બંગલો આવ્યો ચલ તું

ઉપર આવજે કેમકે નહિતો. અહિં બંગલાના રખેતા
કેમકે તેઓને ચેતાવવા નથી.

ગંગલી—વારૂ પણ કોઈ ઉપર છે કેની ચલો તમે
હા ઉપર જાવ એમ કહી બન્ને ઉપર જાય છે.

ગંગલી—આજ પાંચ વરસ થયા તમારી સાથે એ
જાબ બંધાઈ છે પણ તમારે તો કોઈ દહારો ઘેર તો આવ
વું પણ નહિ. કેમકે પેલી ગિયારી કાશી તમને ઇન્કારે છે.

નગરશેઠ—એ તો પછી થશે પણ ચલ હવે નહિતો
વળી કોઈ લોથ આવી પહોંચશે તો વળી માથા કુટ પડશે

ગંગલી—ચાલો શેઠ, બેસો, પછી થઈ નહશે ઘેર આ
વજો. હાલ તો મને મનુરીને રૂપીઆ આપી દા.

[જે લઈ જાય છે.]

સ્થળ ગંગલીનું ઘર

ગંગલી—અલી કાશી આજતો નગરશેઠ આવવાના છે
કાશી—સાચું કહે મારા સમ જરૂર આવવાના છે

ગંગલી—હા પણ લે પેલા આવ્યા ચલ તું પાન કર
ને હું પાણી લઈ આવું (જાય છે.)

કાશી—આવો શેઠ આજ કંઈ આ તરફ જુલા પડ્યા
હતાં આજતો કંઈ ઘણું દિવસે પધાર્યા

નગરશેઠ—હું તો ચાર વરસ થયા મામ ગયો હતો પ
ણ ગંગલી ક્યાં ગઈ છે

-તે તો તમારે વાસ્તે પાણી લેવા ગઈ છે એલો
વચાર છે

નગરશેઠ—તમારો વિચાર તે વિચાર આપણે કંઈ ના છે
કાશી—ત્યારે અહીં તે કંઈ રાંડ ના કે છે એલો ત્યા
નહિતો પછી ગંગાલી આવશે તો વાર લાગશે.

નગરશેઠ—હા એલો એટલામાં ગંગાલી પાણી લઈને
આવે છે.

ગંગાલી—વાહરે અલી તું તો બહુ લુચ્ચીને એકલ
પેટી જણાય છે તે (બચારા આંખા તેને પાન સોપારી તે
આપીએ કે તે પેલાજ પૈસા કઠાવવાની વાત.

કાશી—પણ તારો વિચાર હોય તો તું લે. જાણે કંઈ ના
તો થોડીકજ કહી છે જા હું લે એટલે હું પાણી ભરી લઉં.

ગંગાલી—પછી ભરાસે પણ પાન કરને, પછી જશે.

જતાં રંગીલને આવતો જોઈ

કાશી—ગંગાલી વહેલી થા. કેમકે રંગીલ આંખા.

નગરશેઠ—અહીં પેણુ સરવે તૈયાર થયું છે એમ કે
હી જાને પાન ખાય છે. ને રંગીલ બારણા ઠોકે છે.

ગંગાલી—વળી મુઓ ઠોણુ જાણે ક્યાંથી આંખા હવે
કેમ થશે.

નગરશેઠ—મને ગમે તેમ કરી કાઢી મેલ નહિતો તા
રી ને મારી અંગેની ફરેતી થશે.

કાશી—અરે પાછલે બારણેથી કાઢી મેં
જ્યાં ઉઘાડું છું એમ કહી પાછલે બારણેથી કાઢી

સમાપ્ત.

મહેર ખખર.

મહેરખાન સદચક્રુષો તથા પ્રીય મીત્રો આ મિત્ર ન
વિન ચોપડી આપની સેવામાં મુકુલું તે આપના મન
જા ચક્ષુએ વાંચવા તસ્દી લેશે જી લી. પા. બા. ના. ૦

બીજા નવિન પુસ્તકો ઉદયસિંહ—કૂરસિંહ ચંદ્ર
અને સુર્ય, મુરખો બ્રાહ્મણ, તથા શક્તી ગાયનમાળા.
નામના થોડા દિવસમાં બહાર પડશે પહેલામાં બે શુર
રજપૂતના પરાક્રમની વાર્તા તૈયાર થશે. લી. મે. ૦ છો. ૦ ૨. ૦
મળવાનું ઠેકાણું

શા. લેલુભાઈ છગલજાલ

૬૧૦ મહીધરપરાની વાણીયાશેરીમાંથી મળશે.
મુકામ. સુરત. નાટપેટ કાગળ લેખનું નહિ.

ચાસ્ટેજ જુદું

એજ વિનતી

